

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของเรื่อง

รัฐวิสาหกิจเป็นกิจการของรัฐบาลที่สร้างขึ้นเพื่อประกอบธุรกิจ เพื่อที่จะนำมาซึ่งการ
เร่งรัดพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้า เป็นประโยชน์ต่อประชาชน การ
ทำเรือแห่งประเทศไทยเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหนึ่งที่รัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการ
ทำเรือ อำนวยความสะดวกและบริการด้านการขนส่งสินค้าเข้าและออก รวมทั้งให้บริการ
ด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ ประเทศที่มีท่าเรือที่ทันสมัยย่อมได้เปรียบในการพัฒนาประเทศเป็นอเนก
ประการ การดำเนินงานของการทำเรือแห่งประเทศไทยมีผลต่อ เศรษฐกิจของประเทศเป็น
อันมาก การนำเข้าสินค้า เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้เกิดการขยายตัวด้าน
อุตสาหกรรม นำมาซึ่งรายได้ของประชาชนและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติในที่สุด
การที่การทำเรือแห่งประเทศไทยจะสามารถบริหารงานให้เดินไปตามวัตถุประสงค์เพียงใดนั้น
ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญที่สุดในองค์การก็คือ "คน" นั้นเอง แม้ว่าจะมีงบประมาณ มีนโยบาย มี
การบริหารวิไลดุษฎีก็ตาม ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่ดี ไม่มีความสามารถ ขาดความซื่อสัตย์ไม่อยู่ใน
ระเบียบวินัยแล้วก็ยากที่จะบริหารงานให้ลุล่วงไปได้ การที่จะหาคนดีเข้าทำงาน และเมื่อได้
เข้ามาแล้วทำให้เขาเกิดความก้าวหน้า และอยู่กับองค์การได้นานนั้น เป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของ
ฝ่ายบริหารงานบุคคลของการทำเรือแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนของการ
วิเคราะห์งาน เพราะการวิเคราะห์งานจะทำให้เราทราบถึงรายละเอียดสาระของงาน และ
คุณสมบัติของคนที่ต้องการ

เนื่องจากการวิเคราะห์งานเป็นขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการบริหารงานบุคคล
อื่น ๆ เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้าง การสรรหาและคัดเลือกคน การจัดโครงการฝึกอบรม
การบริหารค่าจ้างและเงินเดือน การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง การประเมินผลการปฏิบัติงาน
เป็นต้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง การที่องค์การจะมีผู้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความถูกต้อง ความแม่นยำของการวิเคราะห์งานเป็นสำคัญ การที่ผู้วิจัย
ได้เลือกที่จะศึกษาการวิเคราะห์งานของการทำเรือแห่งประเทศไทยเนื่องจากเป็น

องค์การที่มีพนักงานถึง 5.964 อัตรา¹ และได้มีการทำการวิเคราะห์งานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2498 ดังนั้นจึงสามารถที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีได้ เพราะมีข้อมูลที่จะศึกษาได้มาก เช่น วิธีการจัดทำขั้นตอน และกรณีศึกษาต่าง ๆ ในการศึกษาจะทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งวิธีการแก้ไขปรับปรุงการวิเคราะห์งานให้มีความถูกต้องมากขึ้น ซึ่งมีผลให้องค์การมีคณาการทำงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชาติได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดทำการวิเคราะห์งานของการท่าเรือแห่งประเทศไทยว่ามีวิธีการและขั้นตอนอย่างไร
2. เพื่อศึกษาการกำหนดคุณสมบัติของพนักงาน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวิเคราะห์งานในข้อ 1
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขการวิเคราะห์งานของการท่าเรือแห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐาน

1. พนักงานในบางแผนกยังมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน
2. การปฏิบัติงานของพนักงานส่วนใหญ่บางครั้งไม่เป็นไปตามคำบรรยายลักษณะงาน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ผู้เขียนกำหนดขอบเขตในการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะท่าเรือกรุงเทพเท่านั้น เนื่องจากท่าเรือพาณิชย์ที่สี่ตึกนั้นเป็นหน่วยงานหนึ่งของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะงาน การบริหาร และวิธีปฏิบัติเช่นเดียวกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่สังกัดอยู่ในกรุงเทพมหานคร

¹ ที่มา : หมวดวิเคราะห์งาน ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2528

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ

ก. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งานเพื่อที่จะได้ทราบถึงรายละเอียดของกระบวนการวิเคราะห์งานว่ามีขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง นอกจากนี้ยังได้ใช้วิธีสังเกตการณ์ในการศึกษาควบคู่กันไปด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด

ข. การส่งแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 500 ชุด ไปยังกองต่าง ๆ ที่ลุ่มขึ้นมา โดยจะส่งให้กับตัวแทนของตำแหน่งต่าง ๆ ตำแหน่งละ 1 ชุด ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดนี้ได้ส่งให้กับพนักงานระดับผู้อำนวยการกอง 13 ชุด ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง 13 ชุด หัวหน้าแผนก 58 ชุด ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก 40 ชุด หัวหน้าหมวด 74 ชุด เจ้าหน้าที่หรือเทียบเท่า 106 ชุด พนักงานธุรการชั้น 1 หรือเทียบเท่า 123 ชุด พนักงานธุรการชั้น 2 หรือเทียบเท่า 73 ชุด

2. ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ

โดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นการนำทฤษฎีการวิเคราะห์งานมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานจริงขององค์กร
2. เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขด้านการวิเคราะห์งาน
3. เพื่อเป็นแนวทางให้บุคคลที่สนใจใช้ประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันต่อไปได้
4. เพื่อเป็นการเพิ่มผลงานทางวิชาการบริหารงานบุคคลของภาควิชาหรือแห่งประเทศไทย

ปัญหาในการดำเนินการวิจัย

1. เนื่องจากแบบสอบถามที่ส่งมีจำนวนถึง 500 ชุด ในบางแผนกไม่สามารถส่งได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากพนักงานทำงานกระจัดกระจาย โดยเฉพาะพนักงานประจำเรือ ซึ่งต้องเดินทางอยู่เลื่อม จึงจำเป็นต้องให้ผู้ช่วยการกอง หรือหัวหน้าแผนกแต่ละหน่วยงานเป็นผู้ส่ง ทำให้การรวบรวมแบบสอบถามต้องใช้เวลามาก เกิดความล่าช้าในการวิจัย

2. เนื่องจากการวิจัยในเรื่องนี้จัดทำขึ้นโดยมีสมมติฐานข้อหนึ่งที่ว่า พนักงานในบางแผนกยังมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต้องระบุตำแหน่งงานที่ทำในแบบสอบถาม ซึ่งในบางตำแหน่งจะมีผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เพียงคนเดียว จึงเป็นการเปิดเผยตัวบุคคลที่กรอกแบบสอบถามนั้นทำให้พนักงานบางคนไม่ได้แสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย